

UABDIVULGA

BARCELONA RECERCA I INNOVACIÓ

21/06/2016

Importància de les cases d'acollida en l'afrontament de les repercussions de la violència envers les dones

L'objectiu de les cases d'acollida per a dones en situació de violència en la parella és assegurar l'ajuda i la protecció de la integritat física i psicològica de les dones i els seus fills i filles menors que estan en risc imminent de mort. A partir d'entrevistes a 12 dones que havien viscut situacions de violència i havien estat en cases d'acollida al Brasil, aquest estudi ha analitzat les repercussions del procés d'acollida sobre la dinàmica relacional familiar de les dones en situació de violència per tal de conèixer l'eficàcia d'aquests serveis.

Autor: iStock.com/prawny.

La violència en el context familiar és caracteritzada per les accions o les omissions que minen el benestar dels membres de la família i la seva integritat física i psicològica o la seva llibertat. La violència dins de la família també és vista com una paradoxa; la dinàmica relacional establerta entre l'ofensor i la persona ofesa està basada en una co-dependència entre l'afecte i l'agressió, que és expressada per la presència de sentiments ambivalents. La recerca d'ajuda i les estratègies per fer front a la violència poden ocórrer quan aquesta arriba a una situació extrema i hi ha una amenaça per a la vida de la dona. Entre les institucions d'acollida per a dones en situacions de violència, hi ha cases d'acollida, l'objectiu de les quals és assegurar l'ajuda i la protecció de la integritat física i psicològica de les dones i els seus fills i filles menors que estan en risc imminent de mort.

Les dones en situacions de violència són enviades a aquests refugis per agències de

protecció o per la policia quan creuen que les seves vides estan en perill. El temps que aquestes dones romanguin en aquestes cases variarà segons cada cas, dependrà de les condicions psicològiques i de seguretat que se'ls ha de proporcionar per a ser reintegrades en la societat. Les cases d'acollida són considerades una part important en la xarxa de suport per a enfrontar-se amb la violència, ja que proporcionen seguretat i els equips de professionals que promouen la cura i el suport a dones permeten, a més, moments perquè elles reflexionin sobre les seves vides i per ajudar-les a crear estratègies per lluitar amb el problema de violència.

Segons tot això, l'objectiu d'aquest estudi va ser analitzar les repercussions del procés d'acollida sobre la dinàmica relacional familiar de les dones en situacions de violència. La importància d'aquest estudi científic, en vista del petit nombre d'estudis en l'àrea, resideix en la necessitat d'investigar l'eficàcia de les cases d'acollides pel que fa al servei proporcionat. El focus d'aquest estudi rau en reflexionar sobre com millorar les polítiques públiques per afrontar la violència contra les dones així com sobre les pràctiques professionals trobades en cases d'acollides. També, per a desenvolupar l'ajuda apropiada i estratègica que pugui ajudar a intervenir en el cicle de violència familiar.

Aquest és un estudi qualitatiu on es van entrevistar 12 dones al Brasil que van viure la violència en el context familiar i van arribar a una casa d'acollida per a dones. La recollida de dades va tenir lloc a la Secretaria d'Ajuda Social, i va ser programada segons la disponibilitat de les dones. Totes les entrevistes van ser gravades i transcrites per a l'anàlisi posterior. Les preguntes de l'entrevista van consistir en assumptes relacionats amb aspectes sociodemogràfics, la relació de la dona amb l'autor de la violència, l'impacte de la violència i les estratègies d'afrontament utilitzades. Les dades obtingudes van ser organitzades en dues categories d'anàlisi que van facilitar aconseguir l'objectiu d'aquesta investigació: 1) les característiques de la dinàmica familiar abans de la casa d'acollida, i 2) l'elaboració d'estratègies per enfrontar-se a la violència durant l'acollida.

Respecte a les *característiques de la dinàmica familiar abans d'estar a la casa d'acollida*, els detonants de la violència van ser la gelosia, la desconfiança, la traïció i l'abús d'alcohol i altres substàncies. L'existència d'una malaltia o un desordre van ser esmentats per les participants com una explicació possible i/o justificació per la presència de la violència. Els resultats d'aquest estudi també van mostrar que els episodis de violència eren presents en les diferents etapes del cicle de vida familiar, com en l'embaràs, la família amb criatures, la separació de parella i la temptativa d'això, la qual cosa són vistos com estressors horitzontals.

Quant a la permanència de la dona en la relació amb l'autor de la violència, algunes participants van relatar el desig de seguir els mandats que apunten la vida familiar com la cura del matrimoni fins al final de la vida i/o la no separació de seus companys a causa de creences religioses relacionades amb el matrimoni. De la mateixa manera, les participants van esmentar sentiments ambivalents sobre l'autor de la violència, com l'amor i la decepció, l'esperança i la por, considerant els trets positius dels seus companys fins i tot després dels episodis recurrents de violència. Les conseqüències emocionals de violència van deixar senyals visibles i invisibles. Els relats es relacionen amb la violència física i aquesta, amb els sentiments d'ansietat i depressió com els símptomes principals d'angoixa psicològica i els sentiments de vergonya, por i humiliació.

En conseqüència, pel que fa a l'aspecte d'*estratègies que s'adopten en les situacions de*

violència, les participants van trobar recursos personals i accés a les institucions que els van permetre afrontar i/o retirar-se del cicle de la violència. La recerca d'ajuda psicològica, de la policia i dels serveis socials van ser les estratègies enfocades per a la resolució del problema, que van conduir a les participants a les cases d'acollides i a tenir l'ajuda psicològica que va començar després que elles deixessin la relació. Per a les participants, parlar de la violència i dels camins per vèncer-la van ser considerats factors importants en la resolució del problema. Per a elles, la seva permanència a la casa d'acollida els va proveir la possibilitat per reflexionar sobre les seves vides i replantejar-se els comportaments que podrien ser modificats en el futur. A més, les cases d'acollides també van contribuir a l'enfortiment de les dones, a rescatar la seva dignitat i a potenciar la recerca d'estratègies per enfrontar-se amb el problema.

Aquest estudi, a la vegada, va ser capaç de mostrar que el contacte amb l'exterior del sistema familiar, caracteritzat per la demanda de la intervenció d'amistats i professionals a la casa d'acollida, els va permetre trencar les fronteres de la rutina de violència en la família. En base a les dades obtingudes en aquest estudi, s'ha observat que l'enduriment de les relacions familiars i la ruptura dels vincles amb les xarxes de referència contribueixen a la permanència d'aquestes dones en les situacions de violència. Això pot passar pel seu aïllament social i per la impossibilitat de trobar recursos que l'ajudin a deixar la seva condició com a subjecte de la violència.

La casa d'acollida va ser essencial per ajudar les participants a enfrontar-se amb la situació, permetent-los restablir els seus vincles afectius, mitjançant la reflexió sobre la seva pròpia experiència. La casa d'acollida també és vista com un recurs important entre molts altres que poden contribuir a la protecció de la vida de les dones en situacions de violència i per a la recuperació de la seva dignitat i ciutadania. Els resultats de l'estudi present contribueixen a una reflexió sobre l'establiment i la millora de l'acollida i les estratègies de la intervenció; així com a l'establiment de polítiques públiques que promoguin la salut i el dret de ciutadania de les dones i els membres de les seves famílies en situacions de violència.

Scheila Krenkel

Carmen Leontina Ojeda Ocampo Moré

Centre de Filosofia i Ciències Humanes - Universitat Federal de Santa Catarina (Brasil)
scheilakrenkel@gmail.com, carmen.more@ufsc.br

Leonor Maria Cantera Espinosa

Departament de Psicologia Social - UAB
leonor.cantera@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)